

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Nona sub Valeriano, & Gallieno eius filio Ecclesiæ persecutio. Sectio IX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

duxerunt, atque sic à confessoribus, & martyribus tunc re cognita reiectus est. Ita Epiphanius. Hæc sunt, quæ de lapsu Origenis ab his auctoribus commemorantur: quæ tamen Cardinalis Baronius tomo 2. Annalium, fabulosa, & commentitia esse arbitratur, non multum vehementibus quibusdam coniecturis persuasus ea non ab Epiphanio scripta, sed ab aliquo vitiatore addita, quod mihi de veterum scriptis iudicium non facile ferendum videtur, ne eadem facilitate multa alia, quæ ad refellendos hæreticorum errores pertinent, ab aduersariis negari, & eleuari possint: sanè coniecturas, quibus Baronius innititur, ut sibi fictitia isthæc esse persuadeat, ductas ex eo, quod nonnulli, qui pro Origenis eo tempore Apologias conscripserunt, veluti Rufinus, & Eusebius (eius est enim ea, quæ nomine Pamphili circumfertur, ut non semel docet D. Hieronymus, præcipuè verò epistola 65. quæ est ad Pammachium, & Oceanum, eisdem merito quispiam ea ratione rectorserit, quod potius ij, qui alicuius partes defendendas suscipiunt, non facta turpiter, sed gesta præstare in medium afferre solent, eaque omnia præterire, quæ vel leuissimam infamiam labeculam aspergere, aut notam possunt inurere. Quare non video, currem Epiphanio, Nicosphoro, aliisque auctoribus grauissimis testatissimam in dubium reuocemus. Atque hæc fuere, quæ præcipuè in Deciana persecutione perstringenda putauimus, quæ tamen Deo in infensissimum Ecclesiæ hostem vindicante non diu durauit: etenim secundo imperij anno Decius ad liberandos à Gothis Thraeces cum filio, quem iam Cæsarem appellauerat, profectus, victor primis congressibus, postea in collocatas ab hostibus certo loco insidias incidens, suis difficillimè præliantibus, ut refert Sextus Aurelius, inter confusas turbas gurgite palustri submersus periit, ita ut nec cadauer eius potuerit inueniri: filius vero in prælio occiditur. Vixit annis quinquaginta, obiit nondum secundo anno imperij finito.

Baronius.

D. Hieron.

Sextus Aur.

Nona sub Valeriano, & Gallieno eius filio Ecclesiæ persecutio.

SECTIO IX.

Decio perempto, cuiusque exercitu profligato, legio, quæ integra Scytharum fide remanserat, Tribonianum Gallum ex Patritiorum familia, ducem eo tempore limitis Mysiæ trigessimum primum ordine imperatorem nominauit, qui superauerant ad eum quasi ad reliquiarum Romani exercitus seruatorem confugerunt, quo timore adductus senatus Augustum appellauit. Percussit fœdus cum Scythis non sine Romani nominis ignominia: Tunc primum, ait Pomponius Lætus, diuturno, & libero potentatu populus Romanus tributa pendit: tunc primum Respublicæ iugum Scythicæ seruitutis accepit: qui tributo pendendo obnoxiam fecerit Romanam urbem præter Gallum fuit nemo: Volusianum filium consortem fecit imperij. Infelix, & infaustum imperium Galli fuit: etenim Scythæ non contenti sitis, sed insolentiores effecti ingenti exercitu terra, marique depopulantur Dardaniam, Thraciam, Thessaliam, Macedoniam, Helladæ, & partem Asiæ, imò & iam ipsi Italiæ minabantur: repressi tamen opera, ac virtute Amiliani ducis limitis Mysiæ non sine magna strage, ac eade in suas solitudines coacti sunt: eius etiam tempore grauissima toto orbe pestilentia grassata est: habuit ea lues ex Æthiopia ortum, tam grauis, & acerba, ut per annos decem, ac secundum alios quindecim terras penè omnes exhauerit. Tandem Gallus cum copias contra Amilianum duceret, superatus, & à suis militibus

Trebonianus Gallus.

Imperat.

Pomp. Lat.

scytharum.

scytharum.

desertus vna cum filio creditur postquam duobus annis imperasset.

II.
Emilianus
32. Imperator.

Successit trigesimo secundo loco Emilianus ortus in Mauritania obscuris parentibus, dux limiti Sarmatico in Mysia à Decio præpositus, & minimè submotus à Gallo: suis militibus non contentis stipendio pro concione pollicitus est id augere Emilianus, si hostes vicissent: illis præmio accensis, apertis castrorum portis audidum pugnae militem educit, qui tanto in hostes illatus est impetu, vt non fugauerit modo, sed bona ex parte ceciderit, illorumque regiones abactis prædis penè exhauerit: reuertus in Mysiam perfoluit militi præmia Emilianus; adeo eo successu gratus exercitui, vt eum imperatorem appellauerit, ad quem opprimendum cum Gallus, qui adhuc viuebat, cum filio occurreret, ambo primis præliis cæsi sunt, vt diximus, militibus Gallo adherentibus. Interea milites, qui in Alpibus erant, Valerianum imperatorem creant, quo accepto nuncio, quæ est humanarum rerum inconstantia, qui Emilianii partes sequebantur, nec civili bello se implicarent, contemplantes etiam humilitatem generis Emilianii, & è contra insignem Valeriani nobilitatem Emilianii interfecto ad Valerianum se contulerunt post trimestrem Emilianii principatum, anno ætatis eiusdem 40.

III.
Licinius Valerianus 33.
Imperator.

Capessit igitur imperium Publius Cornelius, Licinius Valerianus, trigessimus tertius Romanorum imperator, genere nobilis, tanta ante imperium probitatis opinione, vt cum in aede castrorum senatus haberetur, ireturque per sententias singulorum, cui deberet censura deferri, absente Valeriano omnes interrupto more dicenda sententiæ vna voce dixerint: Valeriani vita censura est, ille de omnibus iudicare debet, qui est omnibus melior; hunc censorem omnes accipimus, hunc imitari volumus. Hæc senatus consultum cum Decius qui adhuc viuebat, & imperabat, accepisset, recitassetque in conuentu summorum virorum ad Valerianum conuersus, Felicem te, inquit, Valeriane senatus sententiæ, totius orbis humani suscipere curam, quam tibi derulit Romana Res, quam solus mereris, iudicaturus de moribus nostris: tu æstimabis, qui manere in curia debeant: tu equestrem ordinem in antiquum statum rediges: tu censibus modum pones, tu vectigalia firmabis, diuides statum, res publicas recensebis: tibi legum scribendarum auctoritas dabitur: tibi de ordinibus militum iudicandum est, tu arma respicies, tu de nostro palatio, tu de iudiciis, tu de præfectis eminentissimis iudicabis: excepto denique præfecto vrbis Romæ, exceptis consulis ordinariis, & sacrorum Rege, ac maxima virgine Vestalium, si tamen incorrupta permanebit, de omnibus sententias feres: laborabunt autem etiam illi, vt tibi placeant, de quibus non potes iudicare. Hæc Decius. Ex quibus apparet quantæ auctoritatis, & existimationis esset Valerianus: quomodo autem fuerit creatus imperator, paulò superius diximus. Non tamen par fuit opinioni fortuna, etenim factus imperator bellum gerens in Mesopotamia cum Sapore Rege Persarum, cum ductu cuiusdam sui ducis, (incertum dolo, an casu) in ea esset loca deductus, vbi nec fortitudo, nec disciplina militaris quicquam valere potuit, infeliciter captus venit in ditionem Saporis, apud quem captiuus consentit, nec enim cum vnquam dimittere Sapor voluit, tametsi fuerit multorum regum amicorum literis ad id præstandum sollicitatus, quas habes apud Trebellium Pollionem in vita Valeriani: quamdiu vixit, vt ait Sextus Aurelius, Sapor incuruati eius ceruicibus pedem imponens equum ascendere consueuerat. Itaque in hac miserissima seruitute obiit septuagenario maior, decimo quinto imperij anno, sed horum quindecim octo peregit captiuus. Filius Galienus, quem pater initio statim sui principatus participem imperij fecerat, tantum abest, vt patrem

Trebellius
Sextus Aur.

Galienus
Imperat. 34.

patrem è durissima seruitute liberare contenderit, vt ea potius lætatus inde occasionem liberius viuendi arripuerit, homo natus abdomini, & voluptatibus, tanta in gubernando fœcordia, vt per totum terrarum orbem grauissima bella exorta totum Romanum Imperium turbauerint, triginta namque tyranni eodem tempore sibi Romanorum Imperatorum nomen arrogarunt, quos omnes annumerat Trebellius Pollio: tanta crudelitate in milites, vt terrena, & quæternamillia singulis diebus occideret: sed ita tamen liberalis, & munificus, vt nihil vnquam petenti denegaret. Egerrimè tulere Romani Galienum de patris libertate minimè esse sollicitum, eumque inultum relinquere, quem externi Reges vt eumque vindicauerant: id quod ipsi aliquando quidam scurræ obiecerunt. Nam eum per iocum Rex Persarum quasi captiuus cum suis per pompam duceretur, quidam scurræ miscuerunt se Persis, diligentissime seruantes omnia, atque vniuersi vultum miræ inebriatione mirantes: à quibus cum quæretur, quid illa ageret solertia, respondetunt, Patrem Principis quærimus, quod eum ad Galienum peruenisset, non mœrore, non pietate commotus est, scurræsq; iussit viuos exuri. Tandem Galienus à suis interemptus est anno ætatis quinquagesimo, septem cum patre, solus octo annis Imperauit.

Trebel. Pol.

Sub his Imperatoribus passa est Ecclesia nonam generalem persecutionem, quæuis eam octauam constituant D. Hieron. libro de viris illustr. in Cypriano, D. August. lib. 18. de Ciuitate, cap. 5. & Paulus Orosius lib. 7. cap. 22. ea potissimum à Valeriano commota est. Nec ipso statim Imperij initio, quippe cum, vt auctor est Dionysius Alexandrinus apud Eusebiū lib. 7. cap. 9. & Nicephorus lib. 7. cap. 10. Nemo Imperatorum, qui cum anteuierant, tantam beneuolentiam, & comitatem aduersus Christianos declarauit, imo verò ne illi quidem, qui Christiani erant, eoque nomine palam appellati, ita horum sunt amplexati, vt ille: quiquidem initio Imperij sui quam familiarissimè, & amicissimè, idque in oculis omnium eosdem excepit, & tota domus eius ppe hominibus complebatur, eratque planè Dei Ecclesia. Hæc ille. Quid verò fuerit causa, cur postea fidelestam acerba, & graui persecutione fuerit infectatus, amorèque in odiū verteret, his verbis declarat. Doctor quidam, & princeps Magorum Egypti illum tandem perdito consilio deprauauit, & non impulsus solum, vt homines culpa vacuos, ac sanctos Dei, vt potest scelerorum, ac execrabilium incantamentorum aduersarios, & oppugnatores (satis namque virium, ac potentia presentia aspectu, spiritu, & voce solum ad detestabilium Dæmonum insidias dissipandas & habent, & semper habuerunt,) acerbè persequeretur, necique traderet: verum etiam, vt impuras ceremonias obiret, phanas exerceret præsigtas, execranda mysteria exequeretur, mactaret pueros misellos, prelem infelicium parentum sacrificaret, tenera infantium dissecaret viscera, Dei denique creaturas discinderet, discerperetque. Hæc ille.

III.

D. Hieron.
D. August.
Orosius.

Dion. Alex.
Nicephor.

Hoc tempore præter innumeros alios passi sunt Sixtus Papa, & Laurentius V. Diaconus longè clarissimus, & D. Cyprianus Carthaginensis Episcopus doctrina, & sanctitate admirabilis, & trecenti illi martyres apud Carthaginem, qui eo quod optione data à Præside, vt vel in fornacem calcariam incensam conijci, vel thus Ioui incendere eligerent, ipsi vltro sese in fornacem coniecerunt, cum calcæque permissi exarserunt, massa cædida sunt appellati. Porro hæc sub Valeriano persecutio tribus tantum annis cum dimidio durauit, quemadmodum docet Dion. Alex. apud Euseb. lib. 7. c. 9. accommodans Valeriano illud, quod de Antichristo dicitur Apoc. 13. Datum est ei os loquens magna, & blasphemias: & data est ei potestas facere menses quadraginta duos. Cessauit verò cum captus est Sapor rex Persarum, quemadmodum superius commemorauimus: quod accidit 8. eius imperij anno. Quo capto Galienus solus imperium administrauit, & persecutione

V.

Sixtus Papa,
Laurentius,
& Cyprianus
martyrium subeunt.

Dion. Alex.
Apoc. 13. 5.

Eusebius.

contra Christianos inhiabit, patrisque aduersus illos edicta rescidit, aliaque in eorum fauorem vulgavit, vt affirmat Euseb. 7. cap. 14. *Cum Valerianus*, inquit, *apud barbaros seruitutem subisset, filius eius solus Imperio potitus, clementius, & moderatius se gessit in gubernando, & edictis vulgatis persecutionem remisit, relaxauitque, atque adeo illos, qui verbo Dei praeerant, quod ipsis in more positum fuisset, liberè exequi per literas mandauit, quae sic habent: Imperator Caesar, Publius, Eicinius, Galienus, Pius, Fortunatus, Augustus Dionysio, & Pinna, & Demetrio, & ceteris Episcopis salutem. Mea munificentia beneficium per uniuersum orbem diuulgari praecepi, vt qui loca religiosa, quae spectant ad Christianos, possident, ab illis statim discedant, & propterea vos literarum mearum exemplari uti poteritis, quo nemo deinceps vobis quidquam faciat molestia: atque istud quidem, vt nunc liberè, & pro arbitratu à vobis expleri queat, iam pridem à me erat concessum: his de causis Aurelius Cyrenius, qui summam rerum secundum me administrat, literarum etiam exemplar conferuabit. Haec tenet Eusebius.*

Decima sub Aureliano Ecclesiae persecutio.

SECTIO X.

Claudius
Imperator
35.
Trebellius.

I. **O** Caiso Gallieno Flavius Claudius, iam ipsius Gallieni morientis sententia designatus, ab exercitu appellatur Imperator, quem miris in caelum usque effert laudibus Trebellius Pollio, in eo que ait Traiani virtutem, Augusti moderationem, Antonini pietatē mirificè enituisse, tamque absolutum numeris omnibus Imperatorem fuisse, vt eius stirpem ad Imperium summi Principes eligerent, emendatio Senatus optaret. Vbi primum factus est Imperator, Aureolus, qui grauior Republicae fuerat, quod multum Gallieno placebat, conflictu habito à Republicae gubernaculis depulit: tyrannumque missis ad populum edictis, datis etiam ad Senatum orationibus iudicauit, imò Aureolum arrogantem, & feodus petentem Imperator grauis, & seuerus non audiuit, illòque responso reiecit. Haec à Gallieno petenda fuerant, qui consentire moribus poterat, & timere: denique iudicio militum apud Mediolanum Aureolus dignum exitum vita, ac moribus suis habuit. Tanta animi magnitudine, atque robore fuit Claudius, vt trecenta viginti millia armatorum gentium barbararum, seu, vt ipsemet in quadam ait epistola, Gotthorum, quae in Romanum Imperium inuaserant, ita contriuerit, vt vix aliquos ad patrium solum redire permiserit: ob quam victoriam clypeus illi aureus totius Senatus iudicio in Romana Curia, & in Capitolio ante Iouis templum statua aurea decem pedum, & in rostris columnna, palmata statua superfixa, librarum argenti mille quingentarum collocata. Finito bello Gotthico grauis morbus increbuit, ex quo etiam ipse Claudius diem clausit, cum biennium non integrum imperasset. Eo vita functo Quintilius frater eiusdem delatum sibi omnium iudicio suscepit Imperium, sed ob breuitatem temporis nihil dignum Imperio generè potuit: nam septima decima die, quod se grauem, & seuerum contra milites ostenderat, ac verum principem pollicebatur, à militibus interemptus periit. Alij aliter eius obitum memorant, quod scilicet Aureliani Imperatoris nuncio exterritus sanguine è venis emisso vitam finierit.

Quintilius
Imperator
36.Aurelianus
Imperator
37.

II. Electus subinde Aurelianus trigessimus septimus Romanorum Imperator, medio atri patre genitus, & vt quidam ferunt, Aurelij clarissimi Senatoris colonio inter Daciam, & Macedoniam: à prima aetate nullum vnquam diem, quamnis festum, va cantentive praetermisit, quo non se pilo, & sagittis, ceterisque armorum officijs exerceret: eius adhuc priuati extant nonnulla praecleara facinora: nam